

מסורת הש"ס

^(א) ז"ל השמא זינא. יעבי"ן, צ"ל מודר למדיה,

^(ב) ז"ל מודר למדיה,

הגהות הב"ח

(א) גבי' על צעל אצידה מהדר ליה דכי מהדר ליה מדי דנפשיה: (ב) שם מהדר ליה הייט דמתרין ובי' אסורים לא מהדר היכי מתרין: (ג) רש"י ד"ה מקום שטולין עליה שער גוטליין על חזרת אצידה שער הס"ד: (ד) ד"ה צשלמא ובי' ודא מצי בעל: (ה) ד"ה הייט ובי' עשיר הורא ואיט: (ו) ד"ה אלף למ"ד ובי' הא ליכא שער כלל כיוון דלא מהדר והכא ליכא לתרזי אחרא קמני כדעליל דהתם גינאא דקאמר בשנכסי מחזיר ובי' אסורין עליה דמחזיר דכיון דנכסי:

תוספות

בשלמא לזמאן דאמר בשנכסי ב'י' פירוש שפיהם מודרי' זה מזה נקך תפול הנאה להקדש אלף מ"ד ובי' אחרא תפול הנאה להקדש יתן שכרו למחזיר שהרי אינו מודר מבעל אצידה: ה"ג אחרא. פי' לגבי חזא מייחיה קמני תפול (עלי) הנאה להקדש לגבי צעל אצידה שאם המחזיר אינו רוצה לקבל השכר א"כ נהנה מן המחזיר והוא מודר הנאה ממנו אחרת? צמתני' שצריך שיתן הבעל אצידה שכר ויפול הנאה להקדש ואי'ת כיפכל תנא לאשמועינן שאם היכא שאין המחזיר רוצה לקבל וי"ל דאורחא דמילתא הוא כשאינו חושש לקבל שכר הואיל דמנחה הוא אע"פ שאינו מחוייב לעשות כיוון שהוא צעל ממלאתכו: חייב מותרין מקום קשיא. ואי'ת ולישגי כדלעיל דחדא קמני ורשאי מיירי שאין צעל אצידה רוצה לעכב השכר לעצמו וזו צריך שתפול הנאה להקדש שאין המחזיר רשאי לאוכלו שמודר הנאה ממנו יש למר דלא דמי צשלמא לעיל דגילות הוא שאין המחזיר רוצה ליטול שכר על השגת אצידה משום מנחה דנגמא הוא אבל הכא לאו אורחא דמלתא שהרי אין גנאי מלעכבו לעצמו:

רש"י

מקום שטולין עליה שער. (א) חזרת אצידה שער: **תפול הנאה להקדש.** דכיון דמודר ממנו הנאה לא מצי האי למיתב ליה שער: **צשלמא למ"ד אפי' צשנכסי צעל אצידה אסורין על מחזיר נמי מהדר.** ליה אצידתו היינו דקתני מקום שטולין עליה שער תפול הנאה [להקדש] כיון

דמחזיר לא מצי למישקל מייניה השכר לפי שזה צעל אצידה הדירו מנכסיו אינו יכול להשתמיר השכר צידו דמקום שטולים עליה שער הוא (י) לא מצי צעל אצידה למימר הואיל ואינו יכול ליטול השכר יהא שלי לפיכך תפול הנאה להקדש. ואי נכסי מחזיר אסורים על צעל אצידה והאי מחזיר אדם עשיר הוא ואינו רוצה לקבל שכרו דזילתא הוא לקבל השכר מכל מקום משום דמודר הוא מנכסי מחזיר ושכרו אימיה גציה דמקום שטולין עליה שער הוא לפיכך תפול הנאה להקדש: **אלא למ"ד.** כשנכסי מחזיר אסורין על צעל אצידה מהדר והתם איכא למימר תפול הנאה להקדש אצל נכסי צעל אצידה אסורים על מחזיר לא מהדר הואיל ולא מהדר ליה לא יהיב ליה אגרא אס כן מאי תפול הנאה להקדש איכא למימר הכא הואיל ולא צר אגרא הוא: **תריך אחדא קסני.** אחד לחוד מיירי תפול הנאה להקדש צשנכסי מחזיר

אסורין על צעל אצידה דצעל אצידה לא מצי תפיס אגריה דמחזיר דלא מצי למיתהני מייניה ומחזיר נמי לא צעי ליטול שכר דעשיר הוא להכי תפול הנאה להקדש: **לא שציהא.** וליכא הנאה כלל: **משום דקא מהני ליה.** דאע"ג דמידעס דנפשיה מהדר ליה אפי' מהני ליה דדמי כמאן דמהני ליה מנכסיו: **מהדר ליה.** משום דמידעס דנפשיה מהדר ליה ולא מהני ליה כלום: **צשלמא למ"ד אף צשנכסי מחזיר אסורין על צעל אצידה מהדר היינו דמתרין מקום.** כלומר דמשכחת ליה מקום שטולים עליה שער תפול הנאה להקדש דכיון דנכסי מחזיר אסורין על צעל אצידה לא מצי צעל אצידה לשירי השכר לעצמו דהא נכסי מחזיר הן ואסורין עליו וצריך לו ליתן השכר והמחזיר אי אדם עשיר (ט) ואינו רוצה לקבל השכר להכי תפול הנאה להקדש: **אלא למאן דאמר צשנכסי מחזיר אסורין על צעל אצידה לא מהדר היכי מתרין מקום.** שטולין עליה שער הא ליכא (ו) שכרו כלל דלא מהדר. והכא ליכא לתרזי אחדא קמני דהתם דכיון דקאמר צשנכסי מחזיר אסורין על צעל אצידה קא מוקי ציה תפול הנאה להקדש דכופין לצעל אצידה שיתן השכר להקדש ואין יכול להחזיק צו דנכסי מחזיר אסורין הן עליו אצל הכא ליכא לתרזי אחדא קמני אנכסי צעל אצידה אסורין עליה דכיון דנכסי מחזיר אין אסורין על צעל אצידה מצי האי צעל אצידה למיתפס השכר לנפשיה ולא נפיל להקדש והיכי מתרין מקום קשיא: ככר

למודר ומחזיר לו אצידתו ^ז מדיר למודר ותורס לו את תרומותיו מדיר תנא הכי כך נראה צעיני. אבל צנכסי מחזיר אסורין על צעל אצידה לא מהדר ליה משום דקא מהני ליה ועדיף טפי מפורע לו חובו דהא קא ממטי ליה צידיה ואי לא דקא מהדר ליה אפשר דפסדא מייניה לגמרי: **צשלמא למ"ד אף צשנכסי מחזיר אסורין מהדר.** כלומר דמודר מחזיר למדיר ומדיר למודר היינו דמתרין מקום דאיכא לתרזי דאחדא קמני כלומר היכא דמהדר מדיר למודר אלף למ"ד צשנכסי מחזיר אסורין על צעל אצידה לא מהדר ואי'כ מתני' דמחזיר לו אצידתו צשנכסי צעל אצידה אסורין על מחזיר בלחוד היא ואי'כ היכי מתרין מקום דבכה"ג ליכא למימר תפול הנאה להקדש וכמו שכתבתי למעלה: ולענין הלכה קיי"ל דצין צשנכסי מחזיר אסורין על צעל אצידה צין צשנכסי צעל אצידה אסורין על המחזיר מהדר דהא מ"ד דצנכסי מחזיר אסורין על צעל אצידה לא מתבז דאע"ג דמ"ד בלישנא קמא דנכסי צעל אצידה אסורין על מחזיר לא מהדר לא אמתבז דאדרבה אמאי לדצידיה מתניתין טפי שפיר אפי'ה כיון דהאי לישנא בתרא הוא והך סברא דצין צנכסי מחזיר אסורין צין צנכסי צעל אצידה אסורין מהדר איתמאר בתרמי לישני כוותיה נקטינן וכן פסק הרמב"ם ז"ל:

אין בין המודר פרק רביעי נדרים

ר"ן

לד.

ו א מיי' פ"ו מהלכות נדרים הלכה א סמג לאוין רמב טושי"ע י"ד סימן רכא סעיף ג:

פירוש הרא"ש

בשלמא לזמאן דאמר אף בשנכסי בעל אבידה אסורין על המחזיר. פירוש כשניהם מותרין זה מזה היינו דקתני תפול הנאה להקדש שהמחזיר אינו יכול לקבל ממנו שער ועצל אצידה אסור לעכבו: אלף למאן דאמר צשנכסי מחזיר אסורין על צעל אצידה דוקא בביי איירי מתניתין אמאי תפול הנאה להקדש: אחרא. על דרך אחר גזון אס אין המחזיר רוצה לקבל שכר ובעל אצידה אינו יכול לעכבו הלכך תפול הנאה להקדש והא דלא קתני יקבל המחזיר שכרו משום דכולה מתניתין איירי צמתנין אחרא דהא קתני צרישא מחזיר לו אצידתו היינו צתנס דאי צשכר פשעטא דהא נכסי צעל אצידה מותרים למחזיר הלכך צרישא נמי איירי צמתנין צתנס דהכי תנא תפול הנאה להקדש: וצפריס מנא' גי'א צשלמא למ"ד צשנכסי מחזיר אסורין על צעל אצידה אצל דבעל אצידה אסורין על מחזיר לא מהדר היינו דקתני מקום שטולין עליה שער תפול הנאה להקדש אס כן מאי תפול הנאה להקדש יתן שכרו צעל אצידה למחזיר דהיי דנכסי צעל אצידה אסורין על המחזיר אפילו הכי מותר ליתק ממנו שכרו דהא (א) הש"ס צצינא דרמי על אפייה אמר לעיל (בא). דהנחת מוכר הוא ולא לוקח ונפקא מינה דאי לוקח מודר ממוכר מותר ליתק ממנו צצינא דרמי על אפייה מאי טעמא דהא מכל מקום מודר מיתהני מההוא מידי דמוכר אלף ודאי היינו טעמא דכיון דצצינא דרמי על אפייה הא משכח מינה לוקח טובא וכל כה"ג אע"ג דאמי לידיה ממדיר לא מקריא הנאה הכא נמי צמקום שותנית עליה שער דהיינו צצטל מן הסלע אע"ג דיהיב ליה כי ההוא אגרא צעל אצידה למחזיר לא מיתהני מחזיר מייניה דצעל אצידה כלל שאותו שער צבר היה מנזוי צידו וכיון שכן אמאי תפול הנאה להקדש הא מצי צעל אצידה למתציה למחזיר. כנ"ל ונכון הוא: **ומשני אחדא קסני.** כלומר רישא דמחזיר אצידתו צין צנכסי מחזיר אסורין על צעל אצידה צין צנכסי צעל אצידה אסורין על מחזיר אבל סיפא צמקום שותניתן עליה שער תפול הנאה להקדש בלחוד קאי דהיינו אנכסי מחזיר אסורין על צעל אצידה: **איכא דמתני לה צדין לישנא ובי' לא שנו אלף צשנכסי צעל אצידה אסורין על מחזיר.** ומתני' לצדדין קתני שוקל לו את שקלו ופורע לו את חובו מדיר

דכיון דשניהם מותרין זה מזה מחזיר אינו יכול ליטול ובעל אצידה אינו יכול לעכב: בשנכסי מחזיר אסורין לא מהדר. ולא איירי מתניתין אלף צשנכסי צעל אצידה אסורין על המחזיר אצל נכסי מחזיר מותרין לצעל אצידה היכי מתרין מקום אמאי לא מעבד השכר לעצמו:

עין משפט
גרי מצוה